

Sygn. VPa 43/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Magdalena Marczyńska

SSR del. Sławomir Dudek (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa B. H. (1)

przeciwko Fabryce (...) z siedzibą

w R.

o odszkodowanie za niewydanie w terminie świadectwa pracy

na skutek apelacji powoda B. H. (1) od wyroku Sądu Rejonowego

w Radomsku IV Wydziału Pracy z dnia 10 lutego 2015r. sygn. IV P 86/14

1. oddała apelację,
2. nie obciąża powoda B. H. (1) kosztami postępowania za instancję odwoławczą.

VPa 43/15 UZASADNIENIE

B. H. (1) pozwem z dnia 17.VI.14r. wnosił o zasądzenie od Fabryki (...) S.A. w likwidacji w R. kwoty 49.860.00zł z odsetkami i kosztami procesu tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną wskutek wydania mu niewłaściwego świadectwa pracy.

Sąd Rejonowy w Radomsku wyrokiem z dnia 10.II.15r. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1.800.00zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd ten wyrok oparł na następujących ustaleniach:

B. H. urodził się 22.III.50r. W okresie od 7.VII.71r. do 20.I.09r. był zatrudniony w Fabryce (...) S.A. w R.. W dniu rozwiązania stosunku pracy zakład pracy wystawił powodowi świadectwo pracy, nie zawierało ono jednak informacji o wykonywaniu przez B. H. pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

B. H. od 29.IX.09r. do 30.VI.13r. pobierał świadczenia przedemerytalne, którego wysokość wynosiła : do 28.II.11r. -841.17zł, następnie do 29.II.12r.- 867.17zł, następnie do 28.II.13r. – 938.25zł i do 30.VI.13r. -975.78zł brutto miesięcznie.

Sąd Rejonowy w Radomsku wyrokiem z dnia 2.V.13r. w sprawie IV P 86/13 zobowiązał Fabrykę (...) S.A. w R. do wydania B. H. świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 7.VII.71r. do 20.I.09r. na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych wymienionych w dziale III poz. 23 pkt 3 wykazu A określonym w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.III.85r. w sprawie stanowisk prac, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz. MHiPM Nr 1-3 poz.1) wydanym na podstawie §1 ust. 2 rozp.RM z dnia 7.II.83r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wyrok ten uprawomocnił się 18.VI.13r.

Pozwany wydał powodowi świadectwo pracy w warunkach szczególnych w dniu 20.VI.13r.

Na skutek wniosku powoda z dnia 12.VII.13r. została mu przyznana emerytura od dnia 1.VII.13r. w wysokości 2.866.89zł.

Powód zanim wytoczył powództwo w sprawie IV P 86/13 nie kwestionował wydanego mu pierwotnie świadectwa pracy, nie wnosił o jego sprostowanie.

B. H. nie składał wniosku o emeryturę z chwilą ukończenia 60 roku życia. O możliwości otrzymania takiej emerytury dowiedział się od swoich kolegów.

Sąd Rejonowy przyjął, że świadectwo pracy wydane powodowi w 2009r. dotknięte było wadą, nie zawierało zapisu o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych.

Powodowi w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych przysługiwał prawo uzyskania emerytury z chwilą ukończenia przez niego 60 roku życia.

Niewątpliwie pobieranie przez powoda świadczenia przedemerytalnego zamiast emerytury, do której był uprawniony z chwilą ukończenia 60 roku życia wiązało się z obniżeniem jego miesięcznych dochodów. Wystąpiła więc szkoda po stronie powoda.

Dla odpowiedzialności pracodawcy konieczne jest jednak istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działaniami czy zaniechaniami pracodawcy (art. 361 §1 kc). Normalnymi następstwami zdarzenia, z którego wynika szkoda, są następstwa, jakie tego rodzaju zdarzenie jest w ogóle w stanie wywołać i w zwyczajnym biegu rzeczy, a nie tylko na skutek szczególnego zbiegu okoliczności, który z reguły je wywołuje. Podkreślenia wymaga, że związek przyczynowy zachodzi wtedy, gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Konieczne jest więc stwierdzenie przez Sąd, że chodzi o następstwa normalne.

W warunkach sprawy nie sposób –zdaniem Sądu Rejonowego – uznać, że pomiędzy działaniem pozwanej a powstałą szkodą zachodził wymagany, adekwatny związek przyczynowy. Nie można bowiem uznać, że B. H. poniósł uszczerbek majątkowy w postaci nieuzyskania prawa do emerytury z dniem ukończenia 60 roku życia na skutek niepoświadczenia przez zakład pracy okresów pracy w warunkach szczególnych. Powód z chwilą ukończenia 60 roku życia nie wnosił o przyznanie mu prawa do emerytury. Wniosek taki złożył dopiero w 2013r. i został on rozpatrzony pozytywnie.

Nie występuje więc pomiędzy zachowaniem pracodawcy (nieprawidłowo wydane świadectwo pracy) a uszczerbkiem majątkowym powoda (pobieranie przez ponad 3 lata świadczenia przedemerytalnego zamiast emerytury) normalny,

adekwatny związek przyczynowy. Nie można więc uznać, że strona pozwana ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 471 kc w zw. z art.300kp.

Dlatego Sąd Rejonowy powództwo oddalił.

Apelację od tego wyroku wniósł powód. Zaskarżył wyrok w całości zarzucając mu naruszenie : przepisów prawa procesowego, tj. art.233 kpc poprzez nieustalenie, że prawdopodobieństwo że powód mając świadectwo pracy poświadczające okresy pracy w warunkach szczególnych ubiegałby się o wcześniejszą emeryturę jest bardzo znaczne, a to dlatego, że powód niezwłocznie po uzyskaniu właściwego świadectw pracy złożył wniosek do ZUS o przyznanie prawa do emerytury, art.233 kpc poprzez błędną ocenę relacji pomiędzy wystawieniem wadliwego świadectwa pracy powodowi a niezłożeniem przez niego wniosku o emeryturę, co doprowadziło do ustalenia, że nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy nienależytym wykonaniem zobowiązania przez zakład pracy, a późniejszym niż możliwe uzyskaniem prawa do emerytury, art.233 kpc poprzez niezgodne z doświadczeniem życiowym ustalenie, że powód zaniedbał swoje interesy, podczas gdy powód zwrócił się do strony pozwanej o wydanie poprawnego świadectwa pracy, a następnie w tym celu niezwłocznie wystąpił do sadu , a następnie wystąpił o emeryturę, art.233 kpc poprzez pominięcie faktu, że to strona pozwana wystawiając powodowi świadectwo pracy wprowadziła go w błąd stwierdzając, że stanowisko tokarza nie jest stanowiskiem, które zaliczane jest do prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, art.217§2 kpc poprzez pominięcie wniosków dowodowych strony powodowej mających na celu wykazanie, że pracodawca powoda nie prowadził dokumentacji pracowniczej w sposób rzetelny oraz do wykazania, że wina pozwanego jest rażąca oraz tych, które miały wykazać, że powód złożyłby wniosek o emeryturę, gdyby wcześniej miał informacje o tym, że jego praca była pracą w warunkach szczególnych oraz art.328§2 kpc poprzez niewskazanie w uzasadnieniu i niewyjaśnienie istoty sprawy, w szczególności pominięcie oceny faktu, że strona pozwana wprowadziła powoda w błąd co do wykonywania przez niego pracy w warunkach szczególnych.; naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 23¹§4 kp poprzez jego niezastosowanie w odniesieniu do obowiązku pracodawcy, jakim jest prawidłowe prowadzenie dokumentacji pracowniczej, art. 361 §1 kc przez błędną wykładnię poprzez przyjęcie, że w stanie faktycznym nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy niewydaniem świadectwa pracy a szkodą w majątku powoda, art. 362kc przez jego niezastosowanie i rozpatrywanie braku aktywności ze strony powoda w kategoriach braku adekwatnego związku przyczynowego zamiast w kategoriach przyczynienia się do powstania szkody, art. 8 kp poprzez jego niezastosowanie przez nieprzyjęcie, że powoływanie się przez pracodawcę na brak aktywności i staranności po stronie powoda jest nadużyciem prawa podmiotowego, gdyż strona pozwana sama wprowadziła powoda w błąd wydając mu niewłaściwe świadectwo pracy.

Apelujący podnosząc te zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sadowi I instancji. Apelujący wnosił, aby w przypadku nieuwzględnienia apelacji sąd zmienił zaskarżony wyrok i nie obciążał powoda kosztami procesu za obydwie instancje.

Strona pozwana nie uznała apelacji i wносиła o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Nie są trafnymi zarzuty naruszenia prawa procesowego art.233kpc. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy. Niesporne w sprawie jest, że powód pracował w Fabryce (...) od 7.VII.71r. do 20.I.09r. i w dacie rozwiązania stosunku pracy otrzymał świadectwo pracy, w którym nie było informacji o wykonywaniu przez niego pracy w warunkach szczególnych.

Powód wystąpił do sądu z roszczeniem wydania właściwego świadectwa pracy i sąd wyrokiem z dnia 27.V.13r. zobowiązał pracodawcę do wydania B. H. świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Strona pozwana wydała powodowi świadectwo pracy realizując wyrok Sądu w sprawie IV P 86/13. Powód pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy, a datą wydania właściwego świadectwa pracy nie występował do zakładu pracy, poza oczywiście

pozwem do sądu, o wydanie świadectwa poświadczającego jego pracę w warunkach szczególnych. B. H. wniosek o emeryturę złożył po wydaniu przez sąd wyroku w sprawie IV P 86/13 i pobiera ją od lipca 2013r.

Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pracodawcy na podstawie art. 471 kc. Dłużnik jest zobowiązany do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Powód za podstawę odpowiedzialności strony pozwanej uznaje fakt nie zawarcia w świadectwie pracy informacji o wykonywaniu przez powoda pracy w warunkach szczególnych. A to naraziło go na niemożność uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury i nieotrzymania kwoty 49.860.00zł, tj różnicy pomiędzy pobieranym przez niego świadczeniem przedemerytalnym, a emeryturą w okresie od marca 2009r. do czerwca 2013r. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że nieuzyskanie przez powoda prawa do wcześniejszej emerytury nie było normalnym następstwem tego, że zakład pracy nie wydał świadectwa poświadczającego pracę powoda w warunkach szczególnych. Nie jest warunkiem uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury posiadanie świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił, że pomiędzy zaniedbaniami zakładu pracy a szkodą powoda nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy. B. H. miał bowiem możliwość podjęcia własnych działań w celu uzyskania prawa do emerytury. A takowych nie podjął. Szkada pozostaje w normalnej relacji do działań, zaniechań powoda. Stwierdzić należy, że w myśl art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczenia określonego w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jednak podstawą wypłacania świadczenia jest wniosek osoby zainteresowanej o przyznanie danego świadczenia. Decydująca jest więc wola osoby uprawnionej, która nawet spełniając przesłanki do danego świadczenia nie musi z niego korzystać. Dopiero więc złożenie wniosku powoduje obowiązek wypłaty świadczenia.

W sprawie niniejszej powód z wnioskiem o emeryturę wystąpił dopiero w lipcu 2013r. i emeryturę otrzymał. Wcześniej nie występował o prawo do emerytury. Jeśli nie złożył wniosku o to świadczenie musi ponosić konsekwencje swojego zaniechania. Nie występując o emeryturę do ZUS powód nie może twierdzić, że otrzymał ją później niż by mu się jego zdaniem należała. Dlatego należy uznać prawidłowość stanowiska Sądu I instancji, że nieuzyskanie emerytury, a tym samym dochodów, jakie wiązałyby się z tym świadczeniem, nie było spowodowane niewydaniem świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a niezłożeniem przez powoda wniosku o emeryturę do organu rentowego. Brak wniosku, a nie brak świadectwa pracy, spowodował nieustalenie prawa do emerytury dla powoda i brak wypłat odpowiednich kwot tego świadczenia.

Wskazać należy, że to organ rentowy w formie decyzji ustala prawo bądź brak prawa do danego świadczenia. A więc w takim postępowaniu należy dochodzić swych uprawnień emerytalnych. Należy bowiem wziąć pod uwagę to, że wyrok sądu zapadły w sporze z pracodawcą a ustalający wykonywanie pracy w warunkach szczególnych nie jest wiążący dla ZUS. Zarówno organ rentowy, jak i sąd w postępowaniu o prawo do emerytury samodzielnie ustalają, czy ubezpieczony w istocie pracował w warunkach szczególnych. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił brak adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniami strony pozwanej a nieuzyskaniem przez powoda prawa do emerytury, nie została spełniona przesłanka odpowiedzialności z art. 471 kc, a wobec powyższego zarzut naruszenia art. 361 i 362 kc jest bezzasadny.

Nie są zasadnymi zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego- art. 233 kpc. Zarzuty te strona powodowa sprowadza do twierdzeń o prawdopodobnie innym zachowaniu się powoda, jakie miałyby miejsce w przypadku uzyskania właściwego świadectwa pracy. Sąd Okręgowy wskazał, że zasadnym jest stanowisko Sądu I instancji dotyczące przesłanek odpowiedzialności na podstawie art. 361 kc, adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniami zakładu pracy, a szkodą poniesioną przez powoda. Należy także po raz kolejny podkreślić zasady procedowania przed organem rentowym o prawo do danego świadczenia. Sąd wskazał, że to wniosek osoby zainteresowanej stanowi podstawę do przyznania i wypłaty świadczenia, o ile oczywiście osoba ta spełnia przesłanki do uzyskania tego świadczenia. Takie zasady procedowania wynikają z zasad rządzących porządkiem prawnym w RP. Obywatele kraju winni znać obowiązujące normy prawne, a ich nieznanie nie stanowi podstawy do żądania jakichś świadczeń od organów państwowych czy samorządowych, wręcz przeciwnie nieznanie prawa szkodzi osobie która danych norm nie zna, a co do których ma powinność je znać, a co najmniej zachować minimalną staranność o swe

interesy i te normy poznać. Podnoszone przez apelującego argumenty nie mogą odnieść skutku, bowiem to powód winien posiadać wiedzę o swych uprawnieniach emerytalnych i stosownie do tej wiedzy podejmować odpowiednie działania. W dacie rozwiązania stosunku pracy (2009r.) powód nie mógł ubiegać się o prawo do emerytury, nie legitymował się bowiem odpowiednim wiekiem. Działania powoda po rozwiązaniu stosunku pracy były zależne tylko od jego woli i wiedzy o obowiązujących przepisach regulujących uprawnienia emerytalne.

Dlatego nie można uznać za zasadną argumentacji apelującego co do działań powoda, jakie ewentualnie podjąłby on w celu uzyskania prawa do emerytury. W toku procesu zostało bowiem ustalono, że powód nie podejmował żadnych działań dla uzyskania prawa do emerytury.

Nie jest również zasadny zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 8 kp. Skarżący uzasadnia ten zarzut tym, że powoływanie się przez stronę pozwana na brak staranności i aktywności przez powoda jest nadużyciem w sytuacji, gdy to pracodawca wprowadził powoda w błąd wydając mu niewłaściwe świadectwo pracy. Dowody zebrane w sprawie nie dają podstaw do przyjęcia, że to strona pozwana wprowadziła powoda w błąd wydając świadectwo pracy, skoro dokument ten był wydany na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych powoda.

Z tych względów Sad Okręgowy apelacje jako niezasadną oddalił (art.385 kpc).

Z uwagi na sytuację majątkową powoda sąd nie obciążył go kosztami postępowania za instancję odwoławczą (art.102 kpc).